

Β
ΜΟΣ

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ,

σχολάρχου της Ἀμπετείου

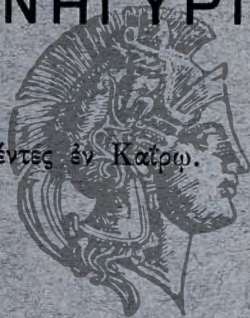
ΛΟΓΟΙ

ΔΥΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ἐκφωνηθέντες ἐν Καίρῳ.

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΚΑΙΡῶ:

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ι. ΠΟΛΙΤΟΥ

1903

1473

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Bj

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ,

σχολάρχου της Ἀμπετείου

ΛΟΓΟΙ

ΔΥΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ἐκφωνήσεις ἐν Κέρει

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΚΑΙΡΩ:

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ι. ΠΟΛΙΤΟΥ

1903

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΩΙ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΩΙ

ΚΥΡΙΩΙ ΑΓΓΕΛΩΙ ΧΕΛΜΗΙ,

ΑΓΑΘΩΙ ΜΟΙ ΣΥΝΤΕΚΝΩΙ

ΚΑΙ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙ ΦΙΛΩΙ,

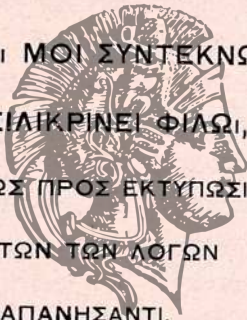
ΓΕΝΝΑΙΩΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΥΠΩΣΙΝ

ΤΟΥΤΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ

ΔΑΠΑΝΗΣΑΝΤΙ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΤΩ ΕΛΛΗΝΙΚΩ ΚΕΝΤΡΩ

Τὴν διπλὴν ἐπέτειον μνήμην δύο μεγάλων ἑλληνικῶν ἑορτῶν, τῆς μὲν ἐθνικῆς, τῆς δὲ βασιλικῆς, ἀπεχουσῶν ἀλλήλων κατὰ ἓνα μῆνα, τιμᾶ τῇ ἐσπέρᾳ ταύτῃ καὶ γεραίρει ἐν φαιδρότητι ἢ εὐαργῆς ἡμῶν λέσχῃ, τὸ σεβαστὸν τοῦτο ἐντευκτῆριον πάντων τῶν ἐν τῷ περικαλλεῖ Καίρῳ διατριβόντων Ἑλλήνων.

Ἄλλ' ἂν ἐνώπιον τοιούτου ἔσμου φιληκόων καὶ φιλοπολίδων Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνιστῶν, ἂν, ἐνώπιον τοῦ γεραροῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ προσφίλου καὶ βέκτου διπλωματικοῦ καὶ πολιτικοῦ πράκτορος τῆς Ἐλευθέρου Ἑλλάδος, ἢ εἰς τὸ βῆμα ἀνάστασις ἀναρροδίου πανηγυριστοῦ τυγχάνῃ οὔσα οὐχὶ εὐστοχος, εἴστοχος ἕμως εἶνε ὁ εἰς τὴν 23ην Ἀπριλίου ἐκ συμπτώσεως ἀναβληθεῖς ἑορτασμός τῆς ἐπετηρίδος τῆς 25 Μαρτίου· τὸ σεβαστὸν προεδρεῖον τρόπον τινὰ ἀνέμνησεν ἡμᾶς ὅτι τὰ δύο μεγάλα τοῦ νέου ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου ἱστορικὰ γεγονότα, ἢ ἀγία ἐκείνη ἐπανάστασις καὶ τῆς βασιλείας ἢ ἱδρυσις, εἶνε ἀδιανόγητα τὸ ἐν ἄνευ τοῦ ἐτέρου.

Α.

Καὶ πράγματι· πίπτοντος τοῦ τελευταίου καὶ εὐγενεστάτου μάρτυρος τῆς μετὰ Χριστὸν Ἑλλάδος παρὰ τὴν Πύλγην τοῦ Ῥωμανοῦ, ἢ ἄσπιλος αὐτοῦ πορφύρα δὲν συγκατέπιπτεν εἰς εἰδεχθῆ ῥάκη, οὐδεμίαν ἐλπίδα ἀνασυστάσεως παρέχοντα εἰς τὸ ὑποταχθὲν ἔθνος· τούναντίον· τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, τότε κυρίως ἀνανήψαν καὶ ἀνακύψαν, τότε τέλος πάντων ἐναργῶς

καὶ ὀριστικῶς συμβιδάσαν ἐν τῇ συνειδήσει τὸ ἔθνικόν ἑλλη-
νικὸν συνκίσθημα καὶ τὴν θρησκείαν, ἣν πεντεκαίδεκα αἰῶ-
νας πρότερον εἶχεν ἀσπασθῆ, καὶ ἦς χάριν εἶχε πολεμήσῃ
καὶ αὐτὴν τὴν ἑλληνικὴν προσωνομίαν—τὸ ἔθνος, λέγω, τὸ
ἑλληνικόν, ἐνδομύχως συνέτήρησε τὴν ἑκλαμπρον καὶ πάνα-
γνον εἰκόνα τῆς ἀπολεσθείσης πορφύρας. Καὶ ἔκλινε λοιπὸν
ἀγογγύστως τὸν αὐχένα εἰς τὸν ἀδικὸν δούλειον ζυγόν, ἀλλὰ
τὰς αὐλικὰς αὐτοῦ τελετὰς καὶ συνηθείας, τὰς βασιλικὰς καὶ
αὐτοκρατορικὰς παραδόσεις, ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μετήνεγκεν
εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὥμοσεν ὅτι δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ
τὸ βασίλειον κράτος καὶ ἀπὸ γενεᾶς ἢ γενεᾶ παρελάμβανε
τὴν θεῖαν ἐκείνην ἀνάμνησιν.

Ἐν τῇ ἀναμνήσει ταύτῃ διαρκῶς ἐτρέφετο ἐπὶ αἰῶνας
περίπου τέσσαρας, κατώρθου δὲ ἐν τῇ γλώσσῃ νὰ συναισθά-
νηται ἔθνικὴν ὑπαρξίν, ἐν τῇ θρησκείᾳ γλωσσικὴν δύναμιν,
διακρίνουσαν αὐτὸ τοῦ βαρβάρου ἐθροκλήτορος, καὶ οὕτω ὠγει-
ροπόλει δύναμιν καὶ εὐκοπον τὴν ἐν τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ ἀνά-
δειξιν τῆς πορφύρας τῶν Παλαιολόγων. Τὸ ὄνειρον τέλος
ἔγινε πίστις ἐν λήγοντι τῆ 17 αἰῶνι, ὅποτε ἔσπευσαν πρὸς
πραγματώσιν αὐτοῦ οἱ Ἀνδροῦτσοι καὶ οἱ Κατσῶναι· ἀλλὰ
συγχρόνως ἔσπευσε καὶ ἡ βάσκανος ἀτυχία, ἀπὸ δὲ τῆς πί-
στεως ἐπανεπέσε τὸ ἔθνος εἰς τὴν ὄνειροπόλησιν, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὴν παρήγορον ἐλπίδα.

Μία ἔτι γενεὰ ἀπητήθη πάλιν, ἡ γενεὰ τῆς σοφίας τοῦ
Κοραῆ καὶ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, τῶν θουρίων τοῦ
Ῥήγγα καὶ τῶν σχεδίων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας· ὡς εἰ δὲ
ὁ 17 αἰὼν εἶχε καμφθῆ ὑπὸ τῆς δόξης τῆς γαλλικῆς ἐπα-
ναστάσεως, ἡδυνάτει δὲ νὰ βαστάσῃ καὶ ἑτέραν, τὴν δόξαν
τῆς Ἑλληνικῆς παρεχώρησεν εἰς τὸν 18. Καὶ τὸ ἡφαιστειὸν
ἐξερράγη πυρίπνουν τῷ 1821, καὶ συνεδόνησε γαίαν ὁμοῦ
τε καὶ πόντον, καὶ ἐμβρόντητοι οἱ ἄνθρωποι, φίλοι καὶ πολέ-
μιοι, οὔτε εἰς τὰ δρώμενα ἐπίστευον οὔτε εἰς τὰ κρούμενα.

Οἱ Ἕλληνες ξιφῆρεις τότε διεμαρτύροντο, ἐκήρυττον δὲ κατὰ πρόσωπον τοῦ πολιτισμοῦ ὅτι οἱ τύραννοι ἦσαν κατακτηταὶ πρόσκαιροι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κυβερνήται, ὅτι ἐπομένως ἢ πορφύρα τῶν Κωνσταντίνων πρέπει πάλιν ν' ἀναλάμψῃ, οὐχὶ μόνον πρὸς εὐτυχίαν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ποτε χριστιανῶν ὑπηκόων τῆς βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας.

Καὶ ἐσφαττον λοιπόν, τοῦτο τὸ πρόγραμμα ἀναπετάσαντες, καὶ ἐσφάττοντο καὶ ἀπηγγονίζοντο, καὶ στόλους περιέφλεγον καὶ κολοσσὸν συνέπεισαν βαρύν, τετρακιώνιον. Πᾶσα φάραγξ, πᾶσα πέτρα ἀνέδωκε τότε καὶ ἥρωας καὶ ἥρωϊνας, πᾶν κῦμα καὶ πᾶν πέλαγος σμίνγη Τριτώνων πολεμοχαρῶν, ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ὕδατα μετέβαλον χρῶμα καὶ ὁ θαυμασιμὸς τοῦ κόσμου ὑψώθη εἰς ἔκστασιν, ἢ ἔκστασις εἰς λατρείαν τοῦ ἀναγεννηθέντος ἀτυχοῦς λαοῦ, ἐρχομένου πάλιν νὰ διδάξῃ ἐμπράκτως ὅτι ἡ γῆ γεννᾷ τὸν αἰθῆρα, οὐχὶ πρὸς δούλωσιν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρὸς ἐλευθερίαν καὶ ἰσότητα.

Καὶ τῶρα, φίλτατοι ἀκροαταί, ἢ ὑπετέρα σαυτοῦσα ἀεβοηθήσῃ τῇ ἀσθενεῖ μου γλώσσῃ, ὑψώθητε δὲ μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν πρὸ ὀγδοήκοντα ἐτῶν πανηγυρικὴν ἐκείνην ὀρχήστραν, ἐν ᾗ ἔμελπον ἡγαλισμένοι θεσπέσιον ἄσμα, ἢ τιμὴ μετὰ τῆς δόξης, ἢ νίκη μετὰ τῆς ἐλευθερίας. Ἄρα γε κατορθοῦτε νὰ κρίνητε τίς τῶν μελπόντων πρωτεύει; Εἶνε δυνατόν τοῦτον νὰ ὀνομάσῃτε κρείττονα τοῦ ἄλλου, ἐκείνον πιστότερον εἰς τὸ ἔργον καὶ ἀνδρειότερον τοῦ ἑτέρου; Ἄδύνατον, ὅσον εἶνε ἀδύνατον καὶ ν' ἀριθμηθῶσι τόσοὶ ἔφθιμοι ἥρωες, θυμώσοφοι, θυμολέοντες, ἓνα θυμὸν καὶ μίαν ἔννοιαν ἔχοντες, πῶς νὰ τύχωσι τοῦ ποθουμένου, ἢ διὰ παντὸς νὰ ἐκλείπωσιν ἀπὸ προσώπου γῆς.

Καὶ ἔτυχον τέλος τοῦ ἱεροῦ πόθου ἢ φωνῆ τασούτου αἵματος ἀφύπνισε τὴν Εὐρώπην, στρατιαὶ Φιλελλήνων ἦτο πρώτη πρὸς τὴν φωνὴν ἀπάντησις, εἶτα ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς καὶ ῥήτορες, καὶ τραπεζῖται καὶ πολιτικοὶ καὶ βασιλεῖς

περίδοξοι, τιμὴν ἰδίαν ὑπέλαβον τὴν ἀπότισιν ἐλαχίστου φόρου εὐχαριστίας, ἐν ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἡμερώσεως, εἰς τοὺς ἐνδόξους ἀπογόνους ἐνδοξοτάτων πατέρων. Τὴν ἀπότισιν τοῦ ἐλαχίστου φόρου ἠξιώθησαν νὰ ἴδωσιν οἱ πολυπαθεῖς ἀγωνισταὶ ὀκταετοῦς τιτανομαχίας, ἐν τῇ μορφῇ εὐγενεστάτου γερμανοῦ ἡγεμονίδου, ταχθέντος ὡς πρώτου βασιλέως τῆς μικρᾶς κλασικῆς γωνίας, ἐλευθερωθείσης ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ζύμης, μελλούσης νὰ ζυμώσῃ καὶ τὸ λοιπὸν φύραμα.

B.

Δὲν ἐσκέπτετο ἄρα κακῶς τὸ δουλωθὲν ἔθνος, φρονοῦν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι ἡ ἀκοσμία τῆς ξένης κατακτήσεως δὲν ἦτο διαίκεσις ἀξία ἀνθρώπων ὅτε λοιπὸν εἶδε τάξιν καὶ δικαιοσύνην, παιδείαν, στρατὸν καὶ ναυτικὴν δύναμιν, πρωτεύουσαν τὰς Ἀθήνας, πανεπιστήμιον καὶ βασίλισσαν παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ βασιλέως, ἐπιλοσιμήθη ν' ἀποδείξῃ εἰς τοὺς κραταιοὺς τῆς γῆς ὅτι τοιοῦτου βίου ἔκρινεν ἑαυτὸ ἀξίον, καὶ διὰ τοῦτο ἀφειδῶς μὲν παρεσκεύασεν αὐτὸν διὰ ποταμῶν πολυτίμου αἵματος, φιλοστόργως δὲ περισυνελέγετο περὶ τὸν σεπτὸν καὶ ἀγαπητὸν αὐτοῦ βασιλέα. Διήνυσεν οὕτω μετὰ τοῦ πολυκλαύστου Ὄθωνος τὸν βίον μιᾶς γενεᾶς, λογοὶ δὲ ὑψηλότεροι, ὧν τὴν δύναμιν ἐπιβάλλει πάντοτε εἰς τὰ ἔθνη ἢ ἱστορικὴ ἐξέλιξις, ἠνάγκασαν τὸ ἔθνος νὰ ἐμπιστευθῇ τὰς τύχας αὐτοῦ Γεωργίῳ τῷ α', οὗ ἐορτάζομεν σήμερον ἐν εὐλαβείᾳ συγκινήσει τὴν ἐπώνυμον ἐορτήν. Ἡ ἀνάρρησις τοῦ σεπτοῦ τούτου ἀνακτος, ὅστις ἀποτελεῖ ἱστορικὸν μεταίχμιον τοῦ παιδικοῦ καὶ τοῦ νεανικοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὑπῆρξεν ὄντως ποιητικὴ· ὡς ὁ νεαρὸς Ἀλέξανδρος μόνος κατίσχυσε τοῦ Βουκεφάλου, οὕτω καὶ ὁ μείραξ Γεώργιος ἀΨφνης εὐρέθη ἐπὶ θυμοειδοῦς καὶ εὐγενοῦς ἵππου, τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, καὶ μετ' ὀλίγον κατώρθωσε νὰ τιθασεῖσθαι

αὐτήν, νὰ πραύνη τὰ πάθη, νὰ παρηγορήσῃ ἅπαντας καὶ νὰ πείσῃ ὅτι αὐτῶν ἡ ἀγάπη θὰ εἶνε δύναμις ἑαυτοῦ. Στερεώσας ἐς αἰεὶ τὴν πορφυρογέννητον δυναστείαν, ἣν ἀπὸ αἰῶνων τὸ ἔθνος ἐπόθει, ἐκ χαριτοβρύτου καὶ φιλάνθρωποτάτης ἀνάσσης, βαθέως ἐνεχάραξε τὴν σεπτὴν αὐτοῦ εἰκόνα εἰς τὰς φυχὰς δούλων τε καὶ ἐλπίζόντων καὶ ἐλευθέρων καὶ εὐτυχῶν Ἑλλήνων. Παρουμιώδη σεβασμὸν αἰσθανόμενος πρὸς τὸ σύνταγμα, ἐνόησε καὶ νοεῖ νὰ ὄρᾳ ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας, καταληπτὸς γινόμενος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἔχοντας ἔργον νὰ δυσχερεστῶνται. Χάριν ἑαυτοῦ, νομίζω, οὐδέποτε ἐξήτησε περισσοτέραν τιμὴν καὶ διάκρισιν, ἢ ὅσην ἀπαιτεῖ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα· ἂν δὲ μελετηθῇ καλῶς ἡ σχεδὸν τεσσαρακονταετὴς αὐτοῦ βασιλεία, θὰ εὖρωμεν τὸν ἄε τὸν πόθον Γεωργίου τοῦ α΄, νὰ εἶπη ποτὲ ἡ ἱστορία δικαίως τίς ἦτο, τί εὔρε καὶ τί ἐπετρέπη αὐτῷ νὰ ἐπιτελέσῃ.

Οὐδένα λόγον ἔχων νὰ εἴῃ περιδεῶς, ἢ νὰ ὑποπτεύῃ κακὸν τι, ἀπολατῶν ἀδιασπᾶς ἐν μέσῳ πιστῶν ὑπηκόων, ὧν πρῶτους ἐν ἀρσιώσει καὶ εὐπειθείᾳ κατέστησεν αὐτὰ τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, πρότυπα ὄργανα τῶν πατρικῶν βουλευμάτων, κατέχει τὸν θρόνον οὐχὶ ὡς κατακτητῆς ἢ ριψοκίνδυνος δοξοκόπος, ἀλλ' ὡς πρότυπον συνταγματικοῦ καὶ δημοκρατικοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἔχει τὴν συνείδησιν ὅτι οἱ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἄνδρες ἀποτελοῦσι τὴν ἱστορίαν· καὶ ὄντως ἡ ἱστορία ἀσμένως θὰ ἐκταθῇ ἐπὶ τοιούτου βασιλέως, οὗ ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ λεπτὴ διπλωματικὴ δεινότης πολλάκις ἤδη ἔδωκε λόγων ἀφορμὰς, καὶ τοῦτο δ' ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ βασιλευομένου ἔθνους. Ὅτι πολλαὶ θύελλαι ἐπληξάν ἕως τῶρα τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἅπαντες ἀνομιολογοῦμεν· ἀλλ' ὅμως τὸ ἔθνος, ἀποθβλέπον εἰς τὴν γαλήνην, ἣτις εἶνε μᾶλλον πολυχρόνιος, εὐχαριστεῖ θερμότατα τῷ ἄνακτι ἐκείνῳ, ἐφ' οὗ αἱ μὲν Ἴονιοι νῆσοι προσηνέχθησαν ἀβρότατα τῇ μικρᾷ Ἑλλάδι, ἡ δὲ Θεσσαλία, ὅλη σχεδόν, καὶ μέρος τῆς πολυπαθοῦς Ἠπεί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ρου ἠλευθερώθη, καὶ τέλος αὐτὴ ἢ ἀρηνίφιλος Κρήτη συνέ-
τῳς κυβερνᾶται ὑπὸ ὁμωνύμου τῷ πατρὶ γεωργιάδου ἡγε-
μόνος.

Ἐποῖα δὲ ἐγένετο ἢ λαμπρότης τῶν πόλεων τοῦ μικροῦ
βασιλείου, καὶ δὴ τῆς πρωτεύουσας, ἐπὶ τούτου τοῦ ἀνακτος,
εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ ἐν εὐσυνόπτῳ λόγῳ. Ἄν δὲ διοι-
κητικῶς καὶ οἰκονομικῶς εὐημερῆ ἢ Ἑλλάς, σί ἐν Αἰγύ-
πτῳ Ἑλληνας ἠκούσαμεν ἔναγχος, παρ' ἀνδρὸς ἀρμοδιωτά-
του, ὅτι βραδέως προσδεύομεν ἀλλ' οὐχ ἦττον προσδεύομεν.
Ἐπιστήμη καὶ καλλιτεχνία ἀνευδότης ἐκεῖ καλλιεργοῦνται,
τὰ δὲ καλλιμάρμαρα τῶν Μουσῶν τεμένη, αἱ βιβλιοθήκαι καὶ
μάλιστα τὰ ἀρχαιολογεῖα Ἀθηνῶν καὶ τινῶν ἄλλων δήμων,
ζηλεύονται καὶ θὰ ζηλεύονται ὑπὸ μεγάλων τῆς Εὐρώπης
πόλεων.

Ἄλλὰ, θὰ εἶπη τις, πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀπροόπτως ἐτα-
πεινώθη τὸ ἔθνος διὰ τὰ ταῦτα συνέθη; Συνέθη ῥίσιτι δὲν
ἐπαινεῖ ἢ βασιλεία, ἀλλὰ τὸ ἔθνος, τὸ μὴ ἀξιόμαχον, τὸ
ἄβουλον, τὸ ἀπρονόητον. Παγκοσμίῳν συμφερόντων σύγκρου-
σιν θὰ προξενῆ πάντοτε ἢ Ἑλλάς; τὰ πράγματα καὶ ἢ θέσις
αὐτῆς καὶ αἱ δίκαιαι ἀξιώσεις οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψωσι τῷ
ἔθνει ἡμῶν νὰ πετάξῃ, καὶ ἐὰν ἔχη πτέρυγας; ἀνάγκη λοι-
πὸν νὰ βαδίξῃ καὶ νὰ συμβαδίξῃ, ὁ δὲ χρυσοῦς αἰὼν τῶν
νεωτέρων Ἑλλήνων θὰ ἔλθῃ μετὰ τὸν ἀργυροῦν, μετὰ τὸν
χαλκοῦν, μετὰ τὸν σιδηροῦν; θὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν ἀνδρικὴν
ἡλικίαν, ἣς ἀφετηρία καὶ πρώτη δοκιμὴ ὑπῆρξε τὸ 1897.

Οὕτω, φρονῶ εὐσεβάστως, θέον νὰ κρίνωνται τὰ πράγ-
ματα καὶ τὰ γεγονότα ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλείας, ἦτις τὰ
μέσα τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ διέθηκε καὶ διατίθησιν τι.
Πολλοὶ καὶ ἄλλοι ὑπάρχουσι βασιλεῖς ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' αὐ-
τοὶ διακρίνονται τῶν βασιλευομένων. Ὁ ἡμέτερος μετὰ τῆς
χώρας καὶ τοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ μονάδα καὶ ἐνότητα, ἣς τὴν
ὑπαρξίν ἠνύνησε μὲν ἢ Εὐρώπη, ἀλλ' εἰς φῶς ἀνήγαγεν

ἔκπαργλος τόλμη καὶ αὐταπαρησία. Ὡς θεσμὸς ἐξωτερικός, ὡς ἰδέα νόμου καὶ τάξεως, εἶνε παρ' ἡμῖν ἢ βασιλεία συγκεκριμένον τι, εἶνε περιεχόμενον τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς ἡμῶν συνειδήσεως, πεπεισμένης οὕσης ὅτι ὑπὸ τὸ λάβαρον τοιοῦτου θεσμοῦ κεκλήμεθα πάλιν νὰ μεγαλοργήσωμεν. Καὶ διὰ τί ὄχι; Ὅταν ὁ βασιλεὺς ἀπαύστως περὶ ἀκμῆς διαλογίζεται, ὅταν αὐτὸς παρέχῃ, πρῶτος ὑπόδειγμα ἀγάπης πρὸς τὴν πρόοδον, ἀνώτερος ὢν πάντοτε τῶν ἑαυτοῦ συμβούλων, καὶ μῆτε περιφρονῇ τὰ μικρά, μῆτε τὰ μεγάλα φοβῆται, τότε πῶς δύναται ἢ μεγαλοργία νὰ εἶνε ἀμφίβολος, βοηθὸν ἔχουσα τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους σέβας; Τοιαύτην ἀγωγὴν ἐλάμβανε τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἐν Βυζαντίῳ, ἐπὶ χίλια καὶ ἐπέκεινα ἔτη εὐκλεσεστάτης βασιλείας, οὐδέποτε δὲ οὐδένα λαὸν ἀδικήσαν, ἀλλ' ἀδιακόπως ἀδικούμενον καὶ εὐτόλμως ἑαυτοῦ ὑπεραιμνόμενον, ἀείποτε ἐνίκα καὶ ἐμεγαλοῦργει, πρὸς δόξαν καὶ σωτηρίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τιμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου ἑνώματος.

Μετὰ διακοπὴν τεσσάρων περὶ τοῦ αἰῶνος, ἢ αὐτὴ πορεία ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἡ εἶνε συνεχής, ὡς πεπεισμεθα πάντες· διότι ἡγεῖται ἡμῶν τοιοῦτος μονάρχης, εἰς ὃν ἀνυποκρίτως ἀφοσιοῦνται σήμερον λαὸς, στρατός, κυβέρνησις καὶ εὐθαλῆς βασιλῆος οἶκος. Ἀλλὰ πλὴν τούτων, καὶ οἱ πολυσέβαστοι αὐτοῦ συγγενεῖς, μέγιστοι καὶ κραταιότατοι ἡγέται τῶν πρωτίστων τῆς ὑδρογείου μοναρχιῶν, ἀγαπῶσι καὶ περισκέπουσι τὸ μικρὸν ἐλληνικὸν ἔθνος, οὐ μόνον ἐξ εὐχαριστίας πρὸς τοὺς ἀπαραμίλλους αὐτοῦ προπάτορας, ἀλλὰ καὶ διότι πατρικῶς βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ φιλτάτου αὐτοῖς τε καὶ τοῖς Ἑλλησι Γεωργίου τοῦ α'.

Γ.

Ἵπὲρ τοιοῦτου λοιπόν, κυρίαί καὶ κύριοι, ἐξαιρετικοῦ ἀνδρὸς καὶ εὐτυχοῦς βασιλέως εὐχόμεθα πάντες οἱ νῦν ἑορτά-

ζοντες, πιστοι και ευσεβεις υπηκοοι, μακρότητα ημερων και ευτυχίαν πολλήν ετι μείζονα· τοιμῶ δὲ νῦν νομίζω ὅτι σαφῶς ἐρμηνεύω τὸ ἐνδόμιυχον αἶσθημα τῶν ἀκροατῶν μου, εὐχόμενος τῷ σεπτῷ βασιλεῖ τὸ τέλος και τὴν ευτυχίαν Ἑρρίκου τοῦ Δανδόλου. Ὁ πολυύμνητος οὗτος Δόγης τῆς υπερηφάνου και πανισχύρου Ἐνετικῆς δημοκρατίας, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν ἐνενήκοντα, μονονουχί τῆς ὄψεως στερούμενος, ἐπέβη στόλου φοβεροῦ, ἐπλευσεν εἰς Κ)πολιν τῷ 1204, ἀφείλεν αὐτὴν τῶν χειρῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ και παρέδωκεν εἰς τὸν λατινικόν· μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε και ἐτάφη, ὡς λέγεται, ἐν τῷ γυναικωνίτῃ τῆς Ἀγίας Σοφίας. Τὸν αὐτὸν εὐαίωνα και μακρὸν βίον εὐχόμεθα και ἡμεῖς Γεωργίῳ τῷ α'· εὐχόμεθα αὐτῷ και τὸ αὐτὸ κατόρθωμα, οὐχί βεβαίως ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου και ἅμα κατὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ αὐτοῦ· και τότε — τότε ἂν ταφῆ πλέον ἐν τῷ αὐτῷ θεοτεύκτῳ Μαυσωλείῳ, διότι ἔρχεται πληρονομία τῆς πορφύρας τῶν Παλαιολόγων και πληρωτῆς τῶν ὀνείρων τοῦ ὁ πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης.

Γένοιτο!

Ἐν Καίρῳ, κατὰ τὸν α' Ἀπρίλιον τοῦ κ' αἰῶνος.

Μεταὶ τοῦ β' λόγου

Α. ΠΑΣΙΔΑΤΗΣ

Μ. ΓΕΛΕΩΝ κτ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ Α' ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ

Α.

Ἐξ ἄκρας εὐγενείας καὶ φιλοφροσύνης προσήλθετε πάντες, ἑταῖροί τε καὶ μὴ, τῇ προθυμίᾳ τοῦ προεδρείου πειθήνιοι, ἵνα πάντως τιμήσῃτε τὴν πανηγυρὶν ἀρτισυστάτου εὐαγοῦς σωματείου, θαρρῶντες δὲ αὐτὸ καὶ ἐνισχύσῃτε διὰ θερμῶν εὐχῶν εἰς ὃ ἀνέκαθε καὶ διαδράμη μέγα στάδιον εὐπαίειας πρὸς τὸν πλησίον, τὸν ἀριετής καὶ περιθάλψεως χρῆζοντα.

Ἄλλ' ἴσως οἱ τε Κωνσταντινουπολίται καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοεθνεῖς ἀδελφοί, οἱ τε ὄντες μέλη τῆς «Ἐπταλόφου» καὶ οἱ μὴ, προσδοκᾶτε ὡς ἀντάλλαγμα, παρὰ τοῦ ἐξ ἐπιεικείας πανηγυριστοῦ τῆς ἡμέρας, οὐχὶ ἔπαινον καὶ ἐγκώμιον τοῦ νεαροῦ σωματείου, οὐ τὰ ἔργα οὔτε πολλὰ εἶνε ἤδη οὔτε μεγάλα, ἀλλ' ἀνέλιξιν σελίδων τινῶν τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος, οἷον μυριαχῶς περιέχει καὶ ἀναμιμνήσκει αὐτὴ μόνη ἢ λέξις Κωνσταντινούπολις, αὐτὴ μόνη ἢ ἑορτὴ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς, αὐτὴ μόνη ἢ προσωνομία «Ἐπτάλοφος».

Ἐλπίζετε πάντως ὅτι θὰ μεταρσιώσω ὑμᾶς ἐπὶ πτερύγων τῆς φαντασίας καὶ ὅτι, καταλλήλως τῇ παρουσίᾳ ἡμέρα, θὰ ἰχνογραφῆσω τοῦλάχιστον ἐκεῖνο ἢ τὸ ἀμφιλαφές τῶν κυπαρίσσων δάσος, τὸν ἀνθεσι τεθηλότα λειμῶνα, τὸν τὰ ὠραία εὐροροῦντα περάδειςον, τὴν ἀφοφητὶ γαληνὸν καὶ πότιμον

βλύζουσιν τὸ ὕδωρ Ζωοδόχον πηγὴν, τὸν ἱεροπρεπέστατον ἐκείνον τόπον” κατὰ Προκόπιον καὶ Σκαρλάτον, ἔπου σήμερον, ταύτῃ τῇ στιγμῇ, μυριάδες λαοῦ ψυχικῶς κατανύσσονται καὶ σωματικῶς ἀπολαύουσι καὶ ἀγαλλιῶσι, καὶ ἔπου Δέων ὁ Μακέλλης, ὁ μετέπειτα αὐτοκράτωρ, Ἰουστινιανὸς ὁ Μέγας, Εἰρήνη ἢ Ἀθηναία, αὐτοκράτειρα τριζένδοξος, Θεοδώρα ἢ τοῦ Θεοφίλου σύμβιος, καὶ ἄλλοι τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι ἄνδρες μετ’ εὐλαθείας τὸ γόνυ ἔκλινον καὶ δωρεὰς πλουσιωτάτας ἐχορήγησαν καὶ ναοὺς ἀνήγειραν.

”Τὸ ἔαρ ἤδη ἀνέτειλε”, λέγετε ἄλλοι ἐξ ὑμῶν, ”καὶ φορεῖ ἤδη τὴν χλοερὰν στολὴν ἢ ἐπὶ θρόνου κυανοῦ καθήμενῃ Δέσποινα· δὴγήγησον λοιπὸν ἡμᾶς εἰς τὰ τρία αὐτῆς ποτάμια, εἰς τὸν Κύδαριν, τὸν Βερβύσην, τὰς Ἀρετάς· εἰπέ ἡμῖν τί ἔπραξαν καὶ τί κατεσκευάσαν οἱ αὐτοκράτορες ἐν τῇ Ἡραίῳ· ἀναπέτασον τὴν αἰλιάαν τοῦ Βοσπόρου, δεῖξον ἡμῖν τὰ ὄχθια αὐτῷ γραφικὰ ἀκριβήτερα, ἅς γωνίας ἑτέρας ὠνόμασαν· πλεῦσον εἰς τοὺς τριακοντα δύο ἀσφαλεῖς αὐτοῦ ὄρμους, ἀνάβηθι εἰς τοὺς γλαφροὺς καὶ εὐγράμμους ἑκατέρωθεν λόφους, εἰσελθε εἰς τὰ θυμῆρα καὶ ἦσυχια προάστεια, δράμε ἔπειτα εἰς τὰς ἐννέα μικρὰς καὶ μεγάλας νήσους, τοὺς θαλασσοφυεῖς ἐκείνους τῆς Προποντίδος κήπους. Δὲν εἶνε ταῦτα λαμπρὸν θέμα πανηγυρικοῦ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἄγονον καὶ ξηρὰν φαντασίαν;”

”Ἔτεροι ἀναπολεῖτε τὸν νοῦν εἰς τὴν τριγωνικὴν πόλιν, φανταζόμενοι δὲ ὅτι εἰςορμάτε διὰ τῶν πεντήκοντα αὐτῆς πυλῶν, τῶν κατεχουσῶν καὶ τὰς τρεῖς πλευρὰς τοῦ περιτειχίστου τριγώνου, ἀναβαίνετε ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς ἑπτὰ ἐκείνους λόφους· τὸν ὑπεράνω τῶν Βλαχερνῶν, τὸν φέροντα τὸ τέμενος Χασσεκῆ, τὸν φέροντα τὸ τέμενος Σουλτάν Σελήμ, τὸν κατεχόμενον ὑπὸ τῆς στήλης τοῦ Μαρκιανοῦ, τὸν κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ πύργου τοῦ Σερασκεράτου, τὸν φέροντα τὴν πορφυρίτιδα Στήλην, τὸν δεσποζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἴπποδρόμου

καὶ τῆς Ἀγίας Σοφίας. Καὶ ἐν ᾧ τούτους τοὺς λαμπροὺς λόφους ἀναβαίνετε καὶ ἐν ᾧ εἰς τὰς μεταξὺ κοιλάδας καταβαίνετε, θέλετε παρ' ἐμοῦ νὰ εἴπω τινὰ περὶ τῶν εἴκοσι καὶ πέντε βυζαντιακῶν λουτρῶνων τῆς πόλεως τῶν Κωνσταντινῶν, περὶ τῶν τεσσαράκοντα αὐτοκρατορικῶν παλατιῶν, περὶ τῶν ἐξήκοντα μεγάρων διαφόρων μεγιστάνων, περὶ τοῦ ὄλθου, τῆς ἐμπορίας, τῆς εὐμαρείας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων· περὶ τῶν μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν, περὶ τῶν βιβλιοθηκῶν, περὶ τῶν ἀγαλμάτων καὶ στηλῶν, περὶ τῶν ἐκπάγλων τῶν κάλλος ἠρώων καὶ βασιλικῶν ἡμῶν τάφων· περὶ τῶν λιμένων, τῶν νεωρίων, τῶν ποικιλωνύμων συνοικιῶν· περὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἰσχύος, περὶ τῆς ἐν αὐτῇ καλλιστογείας ἐπιστημῶν καὶ γραμμῶν καὶ τέχνης καὶ τῆς ἄλλης προγονικῆς σοφίας. Ταῦτα πάντα, ἐν ἑορτῇ σωματείου Κωνσταντινουπολιτῶν ἐν τῇ ξένη, δικαίως ἔπρεπε ν' ἀναγιγῶσι πρὸ τῶν νεωρῶν ὑμῶν ὀφθαλμῶν, δι' ὄξυγράου καὶ γλαυροῦ καλάμου, ὑπὸ σοφοῦ καὶ δεινοῦ τινος ῥητοροῦ.

Τοῦτο γὰρ ἡνυχόμην, ἵνα τοῖς ἐπ' αἰσίαις τεθεῖσι στερεοῖς θεμελίαις τῆς ἡμετέρας ἀσεκρότητος σύγχρονος συμπαραιείνῃ καὶ ἀεὶ νεάζων ὁ πρῶτος τῆς πρώτης αὐτῆς ἐπετηρίδος πανηγυρικὸς. Ἀλλὰ τούτου ἀτυχῶς μὴ γενομένου, ἐμοῦ δ' ὀφείλοντος νὰ ὑπακούσω τῇ ἐντολῇ τοῦ σωματείου, ἃς ἐπιτραπῇ τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ νὰ στρέψω καὶ ν' ἀντιπαρέλθω τὰς σελίδας τῶν εἰρημένων ἱστορικῶν λαμπηρόνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ν' ἀνοίξω δ' ἑτέραν, ταύτην δὲ μίαν καὶ μόνην, διαλαμβάνουσαν περὶ ἐξοχωτάτης καὶ ὑψίστης ἀρετῆς τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἢ Βυζαντιῶν, ἧς ἄνευ τὸ στέμμα τῆς ὑπερενδόξου ταύτης πόλεως θὰ ἔσπερειτο βαρυτιμοτάτου ἀδάμαντος, ἡ ἱστορία αὐτῆς δὲν θὰ εἶχε τέλειον τὸ πρὸς τὴν ἄλλην ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνωτικὸν σημεῖον.

B.

Καὶ τώρα ὑπολαμβάνετε ἴσως ὅτι, τῆς ἐλληνικῆς παιδείας μεγαλυνάσης καὶ ἡμερωσάσης τοὺς Βυζαντίους μ. Χ., τοῦ λόγου ὑπόθεσις θὰ ἦτο κατάλληλος ἢ παρ' αὐτοῖς καλλιέργια τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης· καὶ ὅμως, ἂν σὺν τῇ γλώσῃ ἢ ἄλλοις αὐτῇ ἢ πνευματικῇ ἀδιασπάστως συνδέῃ προγόνους καὶ ἀπογόνους, ἢ ἠθικὴ κληρονομία, ὡς πῶρισμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναδείξεως, ἔτι μᾶλλον συνδέει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι. Διὰ τοῦτο ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐκεῖνη, ἢ ἀναμφηρίστως βεβαιούσα τὸ γνησίον τῆς καταγωγῆς τῶν πηξάντων τὸ βυζαντιακὸν κράτος ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εἶνε ἢ εὐποιία καὶ ἢ φιλάνθρωπια. Τοῦτο τὸ ἔθνος ἀείποσε διέκρινον ἐν τῇ ἱστορίᾳ αἱ τρεῖς μοναδικαὶ καὶ καθαρῶς ἐλληνικαὶ ἀρεταί, τὸ φιλόκαλον, τὸ φιλελεύθερον, τὸ φιλόανθρωπον, ἔτυχε δὲ πρὸ ἑτοῦς, ἐν εἰτέρῳ τόπῳ, ὡς ἀπαδείξω ὅτι δικαίως ὁ Μ. Βασίλειος ἐθαύμαζε τὴν τῶν Ἑλλήνων φιλάνθρωπιαν, ἣν καὶ συνίσταται τοῖς χριστιανοῖς πρὸς μίμησιν. Τοῦτο τὸ φιλόανθρωπον πρὸ πάντων παρὰ τῶν ἀρχαίων ἐκληρονόμησαν οἱ Κωνσταντινουπολίται, ἂν δὲ μὴ εἶχον νὰ ἐπιδείξωσιν, ἐν ἀπάσῃ τῇ μακρᾷ καὶ εὐκλεεῖ ἱστορίᾳ τῆς αυτοκρατορίας, ἔργα ὑπερμεγέθη, χάριν τοῦ πάσχοντος πλησίον γενόμενα, πολλῶ ἦττον θὰ ἠξιοῦντο, ὑπὸ τῆς φειδωλῆς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως τῶν νεωτέρων, τῆς προσωνομίας ἔθνους πεπολιτισμένου, λάμπαντος ὡς ὁ ἥλιος, ἐν μέσῳ τοῦ πυκνοῦ καὶ παχυλοῦ ἐρέβους τῶν περὶ αὐτὸ παμποικίλων βαρβάρων λαῶν. Τοῦτο τὸ φιλόανθρωπον καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ τοῦ νεήλυδος ἐν τῇ Νεᾷ Ῥώμῃ ἐλληνικοῦ λαοῦ εἶχον ἐλκύσει τοῦ μεγαλοφυοῦς Κωνσταντίνου τὸ ὄμμα, ἐνστερνισάμενος δ' αὐτὸν ὡς ἐκλεκτὸν ὑπήκοον, παρέσχεν αὐτῷ εὐρύτατον πεδίον καλλιέργιας τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἄλλος Κίμων, οἰκείος τῇ

ἑλληνικῇ παραδόσει, διέτρεφε χήρας καὶ ὀρφανὰ, δωρούμενος ταῖς ἐκκλησίαις πολλὰ σιτομέτρια καὶ καθ' ἑκάστην τῷ λαῷ ἀγαπητότερος γινόμενος. Ἀνδρουμένης καὶ ἀνδριζομένης τῆς ἑλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς ἡμερώσεως ἐν τῷ κράτει, αἱ ἐκκλησίαι τῆς πρωτευούσης συνήθως παρῆχον βογηθήματα ταῖς ἀπόροις χρεωφειλέταις, τὸ δὲ ὄνομα ἀδελφάτα ἦτο καὶ τότε ἐν χρήσει. Ἀδελφάτα ὑπῆρχον ἐν ταῖς μοναῖς καὶ τινα αὐτῶν ἐκαλοῦντο παραπεμπτά, διότι οἱ ἀδελφοὶ ἠδύναντο νὰ μεταφέρωσιν αὐτὰ εἰς ἐτέραν ἐκκλησίαν. Ὁ φροντίζων περὶ τῶν ὀρφανῶν ἐλέγετο ἐπισήμως ὀρφανοτρόφος, ὡς λ. χ. Δημήτριος ὁ ὀρφανοτρόφος, ὁ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σωτήρος, τῇ λεγομένῃ τῶν Λογοθετῶν, ὅπου καὶ οἱ τούρκοι νῦν ἔχουσι τὸ Χαμιδιὲ Ἰμαρέτ. Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, τῶν ὀρφανῶν ἄσυλον ἰδρύσας, ἐκέλευσεν αὐτὰ τὴν ἐγκύκλιον ἐκπαιδεύεσθαι παιδεῖαν· ἀλλὰ καὶ ἄσυλα, κατὰ τοὺς τόπους, ἦσαν οἱ κίονες τῶν ἀγίων τραπεζῶν πάσης ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ τὴν περσοῦσαν ἠθικὴν περισφύζοντες ἐκ παντελοῦς ὀλέθρου, εἶχον οἱ Βυζάντιοι καὶ χάριν αὐτῆς ἴδια ἄσυλα δύο, φέροντα τὸ βαρυσήμαντον ὄνομα Οἰκῶν μεταλλάξας. Τούτων τὸ ἕτερον ἐν τῷ νῦν Κούλελι ἔκτισεν ἡ Θεοδώρα, ἡ ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀποδυσάμενη τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον· τὸν δ' ἕτερον ἀνεκαίνισε Κωνσταντῖνος ὁ 11', ὁ μονομάχος. Ἐκ δὲ τῶν νοσοκομείων, λωβοτροφείων, πτωχοτροφείων, βρεφοτροφείων, γηροκομείων, ξενώνων, ὧν τὰ ὀνόματα καὶ μόνον ἀναφερόμενα προξενούσιν ἕλιγγον ὡς πρὸς τοὺς χρόνους ἐκείνους, τρία μὲν νοσοκομεία διέπρεπον, χρησιμεύοντα μόνον πρὸς νοσηλείαν τῶν ἀσθενῶν, καὶ ὧν τὸ ἐν ἦτο πρῶτον περίπτερον τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Κομνηνοῦ· τεσσαρεςκαίδεκα δὲ ξενῶνες δωρεὰν ἐθεράπευον ἀσθενούντας τοὺς μὴ ἔχοντας ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνωσι παρεπιδήμους τῇ πρωτευούσῃ.

Τούτων τῶν ξενῶνων περιφημότετοι ἦσαν ὁ τοῦ Σαμφῶν, οὗ διευθυντῆς ἦτο Μηγᾶς ὁ πατριάρχης, ὁ τὰ ἐγκαί-

νια τῆς Ἁγίας Σοφίας ποιησάμενος ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου· ὁ τοῦ Θεοφίλου, κάλλιστος καὶ μέγιστος, καταντήσας ἔπειτα γυναικεῖον μοναστήριον· ὁ μεταξὺ Ἁγίας Εἰρήνης καὶ Ἁγίας Σοφίας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ καὶ Θεοδώρας ἀνεγερθεῖς, ὁ τοῦ Λιθός, ὁ τοῦ Μυρελαίου, ὁ τοῦ Εὐθούλου, οὗ διευθυντῆς ἐγένετο ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Παῦλος ὁ β', ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου τοῦ Θρακός, (518—521).

Κοινωφελὲς πανδοχεῖον ἀνήγειρε καὶ Ἰσαάκιος ὁ σεβαστοκράτωρ, "ἀνδρῶν μὲν ἑκατὸν τράπεζαν παραθείς, καὶ κλίνας ἰσομέτρους, καὶ εἰσιῶντο οἱ παραβάλλοντες ἄτερ καταθέσεως ἀργυρίου." Πλὴν δὲ τοῦ πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτίρμονος, κτισθὲν ὑπὸ Μιχαὴλ Ἀτταλειάτου (1077) καὶ πλὴν τῶν ἑπτὰ γηροτροφείων τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων, κτισθέντων ὑπὸ τοῦ Μονομάχου, εἶχον οἱ Κωνσταντινουπολιταὶ καὶ ἐπέκεινα τῶν ἑνῶσα γηροκομείων. Τούτων ἐν ἑκτίσεν ἐν Ψαμμάθεσι ἡ Ἁγία Ἑλένη, παρὰ τῆς μονῆς τῶν Γαστρίων, ἕτερον Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ἕτερον Λέων ὁ σοφὸς καὶ τὰ ἄλλα ἄλλα. Ταῦτα πάντα καὶ ἕτερα πολλὰ, συντομίας ἕνεκα παραλείπομενα, εὐρίσκων τις ἐν τῇ βίῳ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν μέχρι τοῦ τῆς ἀλώσεως, καὶ μετὰ ταύτην δὲ ἐν ἀναλόγῳ ὑφέσει, προσφυῶς δύναται ν' ἀναφωνήσῃ τὸ τοῦ συναξαριστοῦ, ὕπερ παρὰ τοῦ κ. Γεδεῶν ἐρανίζομαι· "Παιδῶν τροφαὶ καὶ παιδεῖα κατὰ νόμον Χριστιανοῖς πάτριον, καὶ ξένων ὑποδοχαὶ καὶ θεραπεία ἀνδρῶν εὐαγῶν, κατὰ τὰς θαυμασίας μάλιστα διατάξεις τῶν ἱερῶν μαθητῶν, ἐν ἧ παντοδαπαὶ δι' ἔτους τῶν ὥρων πρόσδοι, ἑορταί τε καὶ πανηγύρεις καὶ θυμηθῆαι, φέρουσαί τινα τοῖς πένησι τὴν ψυχαγωγίαν."

Γ.

Ναί, Κύριοι, πάτριον καὶ πατροπαράδοτον εἶνε τοῖς

Κωνσταντινουπολίταις ἢ πρόθυμος εὐποία, ἢ ταχεινὴ ἀντίληψις τῶν ἐν συμφοραῖς κατακειμένων· εἶνε δὲ πάτριον διότι οἱ Κωνσταντινουπολίται, τύπος καὶ υπογραμμὸς τῆς λοιπῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, εἶχον ἑλληνικὴν τὴν εὐγένειαν, οἱ δ' Ἕλληνες πρῶτοι καὶ θεωρητικῶς ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ πρακτικῶς ἐν τῷ βίῳ ἐκήρυξαν καὶ ἐδίδαξαν ὅτι ὁ μέλλων ποτὲ νὰ κατισχύσῃ νόμος εἶνε ὁ τῆς ἀγάπης. Τούτου ἕνεκα καὶ ἀπὸ Λεωνίδου καὶ Σωκράτους, μέχρι τῶν μαρτύρων τῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ πλησίον ὑπέμειναν καρτερικῶς πᾶσαν βάσανον, διὰ τοῦ ἄλλους καὶ τῆς ὀδύνης νικήσαντες ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸν θάνατον· τούτου ἕνεκα ἐπίστευσαν καὶ εἰς Χριστόν, τὸν ἐσταυρωμένον, διότι ἦτο φιλόανθρωπος ἢ διδαχὴ αὐτοῦ, διότι ἐκ φιλανθρωπίας ὑπέστη τὸ μαρτύριον καὶ ἀνεγέννησε τὸν κόσμον· τὸ τοιοῦτο μαρτύριον οἱ Ἕλληνες ἐδίδαξαν, ὡς κορωνίδα παμφαῖῃ καὶ πάγχρυσον τῆς ὅλης αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀθανάτου δράσεως, ἐνταῦθα δὲ ἐπιτρέφατε παρακαλῶ, νὰ με παρασύρῃ ἡλικίᾳ ὀλίγῃς ἐπιγραμμάς. Τὸν ἑλληνικὸν πολιτικὸν ἀποτελεῖ μία ἀδιαίρετος καὶ πανέκλαμπρος τρίπολις. Αἱ Ἀθήναι, ὡς θεῖον καὶ εὐεργετικὸν ἠεὶ πᾶσι, ἐξηκόντισαν πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ ὄντως ἀνθρώπινον τελείως, πρωτοτύπως καὶ πρωτοφανῶς. Ἡ Ἀλεξάνδρεια, εὐσεβῆς οἰκονόμος, παρέλαβε, κατέταξεν, ἐθησαύρισεν, ἀπεταμίευσεν. Ἡ Κωνσταντινούπολις, δέσποινα, ἄνασσα, κοσμοκράτειρα, θεόθεν καθολικὴ κληρονόμος, διέσπειρε, διέδωκεν, ἐφώτισεν, ἔσωσεν. Ἀλλὰ καὶ τῶν τριῶν πόλεων μυστηριώδης καὶ νοερὸς ἄξιον ἐν πάσῃ ἐνεργείᾳ ἦτο ἢ ἀνάδειξις τοῦ ἀνθρώπου, ἢ φιλανθρωπία, ἢ ἀγάπη. Ἐξώθεν τούτου τοῦ τριγώνου ἴστανται δύο οὐχ ἦττον μεγάλαι πόλεις, ἀλλὰ πολέμιοι τῶν τριῶν ἑλληνίδων ἢ Ῥώμη, ἐξ ἐπάρσεως καὶ μίσους ἐνεδρεύουσα, λησιμονεῖ τί ὀφείλει, προσπαθεῖ δὲ ν' ἀμαυρώσῃ καὶ τὰς τρεῖς. Ἡμεῖς περιεφρονήσαμεν τὴν Ῥώμην, διότι δὲν ἐφοβήθημεν, ἐπειδὴ τὸ ἀφάρτως ἀγαθὸν καὶ δίκαιον οὐδέποτε φοβεῖται. Ἡ Ἱερουσαλήμ

ζηλοτυποῦσα, θέλει νὰ εὕρη ἐντὸς τῆς Πεντατεύχου τὴν πηγὴν τῆς σοφίας ἡμῶν, προσάπτει δὲ ἡμῖν κατὰ πρόσωπον ὅτι αὐτῇ ὀφείλομεν τὸν Θεὸν ἡμῶν. Ἡμεῖς δὲν περιφρονοῦμεν τὴν Ἱερουσαλήμι, σεβόμεθα δὲ μᾶλλον, ἀλλ' ἀπαντῶμεν ὅτι τὴν μὲν σοφίαν ἡμῶν ἐθαύμασεν ὁ Ἰουδαῖος Παῦλος, ὁ δὲ Θεὸς ἐκείνος ἦτο ἡμέτερος ἀπ' αἰώνων, προσορίσας ἡμᾶς οἰκοδόμους, ἵνα στήσωμεν τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον ἔπου ἔπρεπε νὰ σταθῇ.

Δ.

Αἱ ἱστορικῶς ἀναντίρρητοι αὐταὶ ἀλήθειαι πηγάζουσι ἐκ τῶν ἐνοιῶν καὶ σκέψεων τῶν αἰτίνας ἐπρυτάνευσαν καθ' ἅπαντα τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν ἔθνος, αὐτῇ δὲ ἡ ἰδιαιτέρα βιογραφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐκόλως ἕκαστον πείθει ὅτι τὴν αὐτοφυσίαν παρ' οὐδενὸς ἐδιδάχθημεν. τοῦναντίον δὲ ἀναδείξαμεν αὐτὴν καθαρῶς εὐρωπαϊκὸν προϊόν.

Εἰς τὴν ἰδιαιτέραν δὲ ταύτην εὐγένειαν τῶν σήμερον ἑορταζόντων ἀποβλέπων τὰ ἀναγκάζεται νὰ στρέψῃ τὸ τέλος τούτου τοῦ λόγου εἰς ἐγκώμιον τῆς Ἀδελφότητος « Ἑπταλόφου », ὡς τε γνησίας Ἑλληνίδος καὶ ὡς Χριστιανῆς θυγατρὸς τοῦ Βυζαντίου. Ναί, φίλοι μου, εἰσέτι δὲν ἐπράξατε μεγάλα, ὡς εἶπον καὶ ἐξ ἀρχῆς· ἀλλ' ἔμωις μὴ ἀποκάμνετε ἀπομάσσοντες, ὅσον δύνασθε, τῶν κλαιόντων τὰ δάκρυα, πληροῦντες τῶν πεινῶντων τὸν στόμαχον, ὀρθοῦντες τοὺς κύπτοντας, ἐπιδέοντες τραύματα, παγιοῦντες μέλη ἐξηρθρωμένα. Εἶνε τοῦτο πατροπαράδοτον τοῖς Κωνσταντινουπολίταις· μὴ καταισχύνετε δὲ τοὺς πατέρας καὶ ἀγαπάτε τὴν δόξαν τῆς πρωτευούσης, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Ἄν δέ τινες δεικνύωσιν ἡμῶν καὶ κηλίδας ἐν τῷ ὑπερχιλιεστῷ αὐτῆς βίῳ, ὑμεῖς σιωπῶντες δεικνύετε τὸν ἥλιον· καὶ ὁ ἥλιος ἔχει κηλίδας ἀλλ' εἶνε ἥλιος. Μιμούμενοι δ' ἐν τῇ ξένη τὸν πατέρα

τοῦ νεωτέρου ἔθνους, τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῖν, ὅστις περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου ἠτένιζε πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους, προσέφερε τὸ ὄνομα πατρὶς καὶ πολλάκις ἐπανελάμβανε τὸν θαυμάσιον ῥιζ΄ ψαλμὸν, τὸν Κοραῖν λέγω, μιμούμενοι, λέγετε καὶ ὑμεῖς κἀγὼ μεθ' ὑμῶν. "ἂν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου, κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἂν μή σου μνησθῶ, ἂν μή προανατάξωμαι τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου."

Ἐν Καῖρῳ, τῇ 11 Ἀπριλίου 1903.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

+ Les Saints de la Bible
Chrétiens d'origine
leur langue leur nationalité

+ Περὶ φωνημάτων
Ἰωάν. Βαυβλίου
ἐν Μυσηῶν
ἡ ἰσταν ἐν
Χρυσόφωνοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023276

A yellow rectangular label with a white background. At the top, the text "ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ" is printed in black. Below the text is a standard 1D barcode. At the bottom of the label, the number "007000023276" is printed in black.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ